

ȘCOALA PRIMARĂ

ORGAN DE INFORMARE

ZORATUL ARADULUI

ABONAM

Anual 40 Lei. E

Revizoratul școlar din Arad.

On. Biblioteca A. D. Xenopol

Din oficiu

Arad!
Palatul Cultural

ANUNȚURI:

șir - - - - - 2 Lei

CONVOCARE.

În baza ordinului No. 26611/1923 al Ministerului Instrucțiunii, convocăm adunarea generală școlară județană pe joi în 10 Maiu st. n. a. c. 10 ore a. m. în sala cea mare a prefecturii.

Obiecte:

1. Darea de seamă a revizorului școlar despre starea afacerilor școlare din județ.
2. Votarea bugetului de venituri și cheltueli pe anul 1923.
3. Fixarea contribuțiilor cu cari au să contribuie sfaturile școlare comunale la bugetul comitetului școlar județan.
4. Votarea ajutoarelor pentru comitetele școlare sărace.
5. Alegerea a lor 4 delegați în comitetul școlar județan.

La această adunare sunt invitați:

- a) Consiliul județan, prin președintele sau delegatul său și prin un proprietar agricultor desemnat de consiliul județan.
- b) Administratorul financiar.
- c) Revizorul școlar.
- d) Consistorul, prin protopopul delegat.
- e) Camera de comerț și industrie, prin doi delegați dintre membrii săi, cari vorbesc limba statului.
- f) Sfaturile sau comitetele școlare din fiecare comună rurală, cu câte un membru delegat.

Fiecare din susnumitele corporațiuni vor prevedea pe membrul delegat cu o copie autentică a procesului verbal dela ședința în care i-s'a dat încredințarea, pe care, în loc de credențional o va prezenta-o prezidiului adunării generale.

Considerând importanța afacerii, rugăm să nu întrelase a se prezenta la aceasta primă adunare generală toate corporațiunile sus amintite.

Arad, la 18 Aprilie 1923.

Ioan Georgescu,
prefectul județului.

Iosif Moldovan,
revizor școlar.

○○○○○○○○

Pedagogia experimentală.

D. Pierre Bovet, directorul institutului „Jean J. Rousseau” a ținut a doua conferință la Fundația Carol, vorbind despre „pedagogia experimentală” și „esperanto în școală”.

Un spirit clar văzător, o mare eruditie și o vastă experiență, consacră pe d. Pierre Bovet, printre cei mai de seamă învățați și cercetători ai filosofiei moderne.

Conferențiarul începe dând câteva relații asupra institutului „Jean J. Rousseau”, pe care-l conduce. Această școală a fost fondată în anul 1912 și are o metodă specială de educație, dând copilului cât mai multă libertate.

Din toate colturile lumii învățați bărbați și femei, veneau înainte de război să discute și să lumineze principiile de educație studiind copilul în libertate.

Psihologia trebuie să fie la baza pedagogiei deși este o știință nouă (50 de ani), pe când pedagogia este una din cele mai vechi.

Discuții cu copiii mici, trebuie să fie principala preocupare în cercetările pedagogice și au o caracteristică prin apropierea ce se constată între mentalitatea copilului și omul primitiv.

La copiii mai mari, prin confesiunile ce aceștia fac, se studiază memoria, atenția, inteligența aplicații manuale și se pot trage concluzii asupra profesiei către care au înclinații.

Mai departe conferențiarul, cu un mare lux de exemple, vorbește despre tradiție în educație, spunând, că sunt foarte rari cei cari nu se lasă conduși de influențele seculare.

Trecând la limba esperanto, pe care institutul Rousseau a adoptat-o, dă câteva explicațiuni privitoare la această limbă comună.

Esperanto a fost inventată în anul 1880 de un medic evreu din Polonia, dr. Zamenhof.

Această limbă convențională e ușor de învățat având o gramatică foarte simplificată.

Vorbește apoi despre experiențele făcute la Bistrop Ankland, experiențe care au dat cele mai bune rezultate.

Cunoașterea limbii esperanto, facilitează studiul altor limbi străine.

Trecând la psihologia experimentală, arată foloasele studiului sufletului copilului, și direcțiile ce trebuie date acestuia în urma cunoașterii aptitudinilor.

„Am o mare încredere în progresele pedagogiei în România, căci am văzut zelul învățaților și a credinței unei colaborări generale” termină conferențiarul în aplauze frenetice.

(Universul).

PARTEA OFICIALĂ.

Ordinele cuprinse în această rubrică vor fi înregistrate de directorul școlii în exhibitul școlii, iar învățător de clasă în evidențele clasei ce conduc.

No. 1621—1923. **Toți învățătorii minoritari până la 1 Septembrie a. c. trebuie să știe românește.** Pentru orientare și stricta acomodare comunicăm personal cu fiecare interesat ordinul dlui Ministru al Instrucției No. 26609—1923.

1. Obligăm pe toți profesorii și învățătorii minoritari plătiți de stat că până la 1 Septembrie 1923, să știe românește. 2. Spre a aproba aceasta, toți profesorii și învățătorii minoritari vor fi supuși unui examen care va consta din probe: a) asupra limbii și literaturii moderne românești; b) asupra Istoriei Românilor; c) Geografia României și d) Dreptul constituțional. 3. Examenul va avea loc între 15 Iulie și 31 August și va fi organizat la centrele circumscripțiilor școlare. 4. Toți învățătorii și profesorii minoritari dela toate școlile statului, fie că posedă un certificat, fie că nu posedă certificat de nostrificare, vor fi obligați la acest examen. 5. Vor fi scutiți de acest examen toți membrii corpului didactic cu limba de predare neromână cari au împlinit 30 de ani de învățământ la 1 Septembrie 1923, sau cari au trecut vârsta de 60 de ani. De asemenea vor fi scutiți de examen toți profesorii și învățătorii reactivați în mod provizor. 6. Membrii corpului didactic minoritari dela școlile statului cari nu se vor fi supuși la acest examen se vor exclude din învățământ pe ziua de 1 Septembrie 1923. Ministru: Dr. Angheliescu m. p.

MOLDOVAN, revizor.

—:—

No. 1699—1923. **Invățământul gratuit.** În baza ordinului No. 4085—1923 al Ministerului Instrucției Secretariatului General din Cluj comunicăm, că în sensul legilor în vigoare fiind învățământul primar gratuit, nu se poate admite încasarea de didactru dela elevi, nici chiar în cazul că elevul nu ar aparține religiei susținătorului de școală.

Arad, la 14 Aprilie 1923.

MOLDOVAN, revizor.

—:—

No. 1725 - 1923. **Cămin cultural** să se înființeze pe lângă fiecare școală primară. Ministerul Instrucției publice cu ordinul No. 28622 Biroul B. a dispus ca toate comitetele școlare să deie tot concursul moral și material la înființarea căminurilor culturale împreună cu bibliotecii etc. contemplate de „Fundația culturală Principese Carol”.

Având în vedere scopul înalt urmărit de numita fundație și până când aceasta va dispune de localuri

proprii — conform ordinului citat mai sus — dispunem, ca comitetele școlare să pună la dispoziția căminurilor o sală de lecții, când nu se țin prelegeri. De curățenia și de buna îngrijire a sălei și a aranjamentului așlător în sală, sunt responsabili conducătorii căminului cultural.

MOLDOVAN, revizor.

—:—

No. 1909—1923. **Garanțiile depuse de antreprenori.** „România Ministerul Instrucțiunii și al Cultelor Secretariatul General Cluj, No. 30952—1923. Secția VIII. *Tuturor școlărilor și institutelor de sub jurisdicțiunea revizoratului școlar din Arad.* Ministerul Finantelor, Direcțiunea Generală din Cluj, Serviciul contabilității No. 21772—1922. Cluj, la 24 Octombrie 1923. Domnule Director General! Unele autorități când dau în întreprindere diferite lucrări, venituri publice sau furnituri, etc. primesc deja antreprenori și furnizori drept garanții librete de depuneri, sau acte (simple adrese) ale diferitelor bănci particulare. Potrivit legii contabilității publice în vigoare, asemenea garanții constă în numerar, efecte publice de stat garantate de stat. Aceste garanții se depun spre consemnare la Casa de depuneri și consemnație, putându-se face depunerea la toate Administrațiile financiare. Aducându-vă aceasta la cunoștința Dvoastră vă rog cu onoare să binevoiți a lua măsurile trebuitoare și a da ordinul Dvoastră autorităților cari depind de Dv. spre a se conforma dispozițiilor sus citatei legi. — p. Director General: Dr. Toșa (ss). Director General: indescifrabil. Domniei Sale Dlui Director General al Directoratului Instrucțiunii publice Cluj. — (L. S.) Pentru conformitatea copiei: Indescifrabil. Pentru autenticitatea copiei: Arad, la 24 Aprilie 1923. MOLDOVAN, revizor școlar.

—:—

No. 1912—1923. — **Lecțiile contrase se consideră de absență nesuplinită.** Pentru luare la cunoștință și strictă acomodare publicăm în copie ordinul referitor la lecțiile contrase. Copie. Direcțiunea regională a învățământului secundar Timișoara. No. 1424—1923. Circulară. Revizoratului școlar Arad. Spre știre și conformare Vi-se comunică copia sub /, după cum urmează: Min. Instr. Lichidatorul directoratului gen. din Cluj. No. 5374—1923 ca pe viitor lecțiile contrase se vor considera ca absență nesuplinită și se vor face rețineri de salariu. (L. S.) Subdirector gen.: S. Filip, m. p. Timișoara, la 19 Aprilie 1923. I. Petrovițiu, m. p. directorul regional. — MOLDOVAN, revizor.

—:—

No. 1928—1923. **Socoșile școlărilor primare pe 1922—1923.** Pentru înaintarea socioșilor școlărilor primare de stat din orașul și județul Arad pe anul

bugetar 1922—23 recercăm toate sfaturile școlare, că la compunerea acestora să se acomodeze cu strictetă ordinului nostru No. 86—1922 apărut în organul „Școala Primară” No. 3. din anul 1922.

În fine vă recercăm, ca în baza ordinului Inspectoratului General Minist. Instrucțiunii din Cluj No. 2201—1923 la caz când le vre-o școală ar rămânea rest de casă la finea exercitiului bugetar, conform art. 37 din legea contabilității, acest rest se va respăți perceptoratului regal ca sumă neîntrebuintată, iar recipisa sau chitanța primită se va anexa la justificarea sumelor primite, pentru că aceasta sumă nu se poate trece ca rest de casă în bugetul anului 1923—24.

După primirea ratei ultime din Bugetul anului 1922—23 pentru ridicarea căreia v'am recercat cu No. 1695—1923 imediat să compuneți socoșile și după pertractarea și cenzurarea cu statul școlar, cel puțin până la 10 Maiu 1923 să le înaintați spre controlare revizoratului școlar. — Arad, la 23 Aprilie 1923. — MOLDOVAN, revizor.

—:—

No. 1929—1923. **Albina revistă enciclopedică** pentru cultura sătenilor și a muncitorilor scrisă și întemeiată de Marele ministru Spiru Haret, la anul 1867, editată și publicată azi de Fundația Culturală „Principele Carol”.

Ministerul Instrucțiunii publice, Direcțiunea Generală a învățământului primar și normal-primar cu ordinul No. 28624—1923, recomandă și dispune comitetelor școlare ca să răspândească și să aboneze pentru fiecare școală revista amintită mai sus. — Arad, la 24 Aprilie 1923. — MOLDOVAN, revizor școlar.

—:—

No. 1930—1923. **Imprumut învățătorilor** pentru întemeiere de gospodării și refacerea acestora. Ministerul Instrucțiunii „Casa Școlărilor” și a culturii poporului acordă 6 împrumuturi, maximum de câte 2500 Lei, care se va restitui cu 5% în rate lunare, în decurs de 2 ani.

Acest împrumut se poate obține și întrebuinta numai în scopul arătat în ordinul No. 8304—1923 Seria F. care cuprinde condițiile aci înscrise.

1. Imprumutul se acordă numai cu obligația pentru învățător, de a face începutul sau de a-și completa gospodăria, prin clădirea unui grajd, coșar, sopron, întocmirea unei stupine, procurarea de unelte agricole, plug, grapă, bozoană, mașină de bătut porumbul, de tocat sfeclă sau nutreț, de pregătit unt, brânzeturi, clocitoare artificiale, pentru cumpărarea unei vaci, etc., pentru ca învățătorul să se lege de sat și să servească de pildă sătenilor prin întocmirea gospodăriei sale, iar prin pilda sa să devină în sat un element de progres economic.

2. După întrebuintarea sumei, învățătorul împrumutat va înainta Casei Școlărilor o dovadă dela comi-

tețul școlar prin care se va constata, că a folosit suma în scopul pentru care a împrumutat-o. Învățătorii cari solicită împrumutul vor înainta cerere prin revizorat.

3. În cerere își vor arăta scopul pentru care solicită împrumutul, de câți ani funcționează în localitate; dacă au casă proprie sau dotală, sau locuiesc în locuința de dirigență, ce gospodărie și pământ de cultură și grădină posedă. Ei vor face declarații că consimt să li-se rețină din salar rata lunară pentru restituirea împrumutului în termenul de 25 luni și în cazul când nu vor întrebuința suma spre a face începutul sau a-și completa gospodăria, vor restitui împrumutul în termen de 6 luni cu procentul legal. — Arad, la 24 Aprilie 1923. — MOLDOVAN, revizor școlar.

—:—

No. 1978—1923. — **Oonorarul catichesilor** Dnii directori școlari și învățători sunt recercați a ni înainta de urgență rapoarte privitoare la catechizarea în școlăle primare de stat, ca să putem esopera onorariile catichesilor.

Rapoartele din chestiune se vor referi la timpul dela 1 Septembrie 1921, până la 3 Martie 1923 și vor cuprinde data privitoare la persoana catichetului, numărul săptămânal al orelor de catechizare, numărul elevilor de după religione cari au primit instrucția religioasă, specificând toate aceste date separat pentru anul școlar 1921—1922 și 1922—1923. Arad, la 27 Aprilie 1923. MOLDOVAN, revizor.

DIVERSE.

Serata corpului învățătoresc român din Nădlac.

În 9 Aprilie a. e. (a 11-a zi de sf. Paști) a avut loc serata de cântări și declamațiuni amenajată de corpul inv. român din Nădlac, în favorul augmentării fondului de construcții școlare, pentru zidirea unei școli în cartarea comună săracă din județ sub numirea de „Școala nădlăceniilor”. Serata a fost urmată de două producțiuni teatrale cu subiect potrivit scopului urmărit.

De astădată a fost luată în considerare tinerimea adultă, cu scopul de a-i apropia și împrieteni cu ideea înființării „Societății tinerimei”. Nutrim speranțe vii, că urmând calea apucată ne vom vedea în curând această dorință împlinită.

Succesul atât moral cât și material a fost deplin. Sala a fost peste așteptare plină; s'a încasat 7850 lei.

Ne împlinim și pe această cale o prea plăcută dorință, când relevăm cu multă satisfacție prezența la această serată a noastră, a dlui profect al județului I. Georgescu, inspector general administrativ, înmăjurat de o suită numeroasă din notabilitățile județului, mulțumindu-i pentru multa atențiune și deosebita distincție cu care ne onorează, încurajându-ne astfel și mai mult la determinarea nizuințelor noastre modeste.

Nădlac, la 15 Aprilie 1923.

Georgiu Petrovici, dir. școl. pr.

Impărțirea cotelor de scumpete pentru funcționarii publici.

Cetim în „Universul”, că la ministerul de finanțe se lucrează de câteva zile la stabilirea cotelor de sporirea salariilor funcționarilor publici, cote cari vor fi pătite din creditul special de 500 de milioane lei, înscris în buget pentru îmbunătățirea situației materiale a funcționarilor.

Părerile au fost și cu acest prilej împărțite în discuția care s'a făcut la finanțe.

Așa, bunăoară, s'a emis ideea acordării unui spor de 40—60 la sută care să varieze după saloni și după greutatea familiare ale funcționarilor, precum și după gradul de scumpete a traiului din localitatea, unde funcționează salariatul statului.

O altă părere a fost aceea a acordării unui spor de 20 la sută la salariile cari nu trec de 700 de lei, 40 la sută la cele dela 700 până la 1000 lei și de 60 la sută la salariile cari trec de o mie de lei lunar.

O a treia părere care a fost susținută a fost aceea cu proporția procentuală a sporului de scumpete la salariu să fie invers proporțională cu cuantumul salariului funcționarului, adică, cu alte cuvinte, funcționarilor cu salarii mici să li-se dea un spor mai mare de scumpete, iar celor cu lefuri mai mari, sporuri mai mici; — dar și în această soluție să se țină seama de condițiile de traiu din diferitele localități, precum și de greutatea familiare ale funcționarilor publici.

Pe de altă parte s'a susținut și teza diferențierii de sporuri după categoriile de funcționari publici, astfel ca prin noile adausuri ce s'ar fixa să se dea oarecare satisfacție categoriilor de funcționari, cari au fost nedreptățiți cu prilejul acordării sporurilor din trecut, fiindcă urele categorii de funcționari beneficiari de sporul care se dăduse uniform tuturor funcționarilor publici, pe lângă alte venituri speciale, create de autoritățile respective exclusiv pentru funcționarii lor, ca bunăoară: căile ferate, R. M. S., vămile, etc.

Cam acestea sunt discuțiile și părerile cari s'au emis până acum.

Chestiunea cotelor nu e însă decât în această fază și ca a rămas să fie rezolvată definitiv de către comisia bugetară plenară în înțelegere cu d. ministru de finanțe și apoi cu consiliul de ministri.

După cele ce ni-se afirmă, comisia bugetară va fi convocată în curând, înainte de redeschiderea parlamentului ca să se fixeze până atunci împărțirea cotelor din cele 500 milioane lei.

E. C.

—:—

Activitatea extrașcolară

a membrilor corpului didactic din județul Arad. În zilele Sf. Paste din a. c. învățătorii din județul Arad au desfășurat o activitate extrașcolară prin tinerea de sezători școlare, populare cu succese morale și materiale superioare celor tinute până aci. Vrednicia acestor apostoli culturali, a învățătorilor ne lasă să sperăm, că viața culturală și socială la sate — progresând pe calea începută — în curând va avea rezultatul dorit și așteptat. Nu putem relata precis întreaga activitate extrașcolară din județ, fiindcă despre tinerea și

care învîț totdeauna și pe toți binevoitorii și amicii școlii.

ORDINEA DE ZI:

1. Chemarea Duhului Sfânt.
2. Prelegere practică de inv. director Petru Elenes.
3. Deschiderea conferinței.
4. Apelul nominal.
5. Aprecierea prelegerii.
6. Disertațiuni.
7. Raportul biroului.
8. Incasarea taxelor și înscrierea membrilor noi.
9. Alegerea secretarului.
10. Propuneri și interpelări.
11. Defigerea localității pentru conferința de toamnă.
12. Încheiere.

Bărzava, la 20 Aprilie 1923.

GHEORGHE PLES, pres.

Convocare.

Adunarea de primăvară a despărțământului inv. a Asociației județene (Arad) din plasa Șiria se va ține luni, la 14 Maiu n. a. c. în comuna Șiria la școala primară de stat de sub conducerea învățătorului Ioan Toconiță, la care întrunire se îndatorează a participa toți membrii.

Cu dragoste frățească, invităm la această conferință didactică pe toți binevoitorii școlii române.

PROGRAMA:

1. La 8 ore Chemarea Duhului Sfânt.
 2. Cuvânt de deschidere.
 3. Prelegere practică din Civică: „Drepturi naturale, politice și civile”, predată de inv. clasei dl. Ioan Toconiță cu elevii săi.
 4. Criticarea prelegerii.
 5. Apelul nominal și încasarea taxelor curente și restante precum și abonamentul de 30 Lei la revista Asociației județene „Năzuința” pe un jum. de an.
 6. Elaboratele: „Este educația școlară atotputernică”, de T. Cherechean și „Tara mea” de Ioan Crisian, criticarea acestor lucrări.
 7. Raportul casarului.
 8. Raportul controlorului.
 9. Chestii școlare.
 10. Fixarea locului pentru întrunirea de toamnă.
 11. Închiderea ședinței.
- I. Notă. — După masă, participare la „Festivalul școlar” ce-l aranjează corpul didactic primar de stat sub conducerea dir. școl. I. Mladin.
- II. Notă. — Cei cari doresc a lua parte la „masa comună” — și ar fi bine să dorească toți — să se în-

șinue dluj dir. școlar I. Mladin, cel puțin cu 3 zile înainte. Tacâmuș circa 20 Lei.

Pâncota, la 24 Aprilie n. 1923.

IOAN CRISAN m. p. președinte.

TEODOR CHERECHEAN m. p. notar.

INFORMAȚIUNI.

Sumele incurse pentru construirea școlilor din județul Arad.

Până la finea luni Martie a. c. a incurs:

În plasa:	În numerar:	Material de construcții:	Total:
1. Arad, Lei: 141,529.05	Lei: —, —, —	Lei: —, —, —	Lei: 141,529.05
2. Chișinău, „ 114,185.70	„ —, —, —	„ —, —, —	114,185.70
3. Hălmgau, „ 159,891.—	„ 898, 00.—	„ 1,057,891.—	1,057,891.—
4. Ineu, „ 157,336.—	„ 328,600.—	„ 485,936.—	485,936.—
5. Pecica, „ 65,192.18	„ —, —, —	„ —, —, —	65,192.18
6. Șeșiș, „ 96,301.89	„ 321,670.—	„ 417,971.89	417,971.89
7. Șiria, „ 51,931.50	„ 190,000.—	„ 241,931.50	241,931.50
8. Radna, „ 56,867.—	„ —, —, —	„ 56,867.—	56,867.—
9. Târnova, „ 19,123.50	„ —, —, —	„ 19,123.50	19,123.50

Total: Lei: 862,357.82 Lei: 1,738,270.— Lei: 2,600,627.82

Armata germană de după înfrângere traducere din l. franceză de căpitan Ioan Buhanea și locot. D. A. Dospinescu, lucrare care reoglindește intenținea și spiritul poporului german. Conține 250 foi. Costul volumului 22. Șe. poate abona la Revisoratul școlar.

Învățătorul, revista Asociației învățătoresți din Transilvania, mijloc revistă la noi, care afară de chestiuni profesionale apără interesele membrilor corpului didactic. Și pentru că această revistă să poată servi interesele învățătorimii e de dorit, ca fiecare învățător să se grăbească a o prenumăra trimițând costul abonamentului pe adresa Administrației Cluj.

Ziarul științelor populare și al călătorilor conține bogat material instructiv cu numeroase ilustrații, din care se poate alege amatoriul și pentru șezătorile populare.

Higiena cea mai răspândită revistă de sfaturi pentru păstrarea sănătății. Abonamentul anual 70 Lei. Adresa: Administrația Higienei, strada Paris 27, București.

Buletinul universității libere și populare din Ploești. — „BULETINUL” este un organ de legătură și propagandă pentru publicitate, profesori și conferențieri, pentru ascultători, ca și pentru toți membrii societății noastre. „Universitatea liberă și populară”. Se distribuie și se trimite gratuit. Cuprinde orice informațiuni privitoare la: conferințe, cursuri, șezători, taxe, programe ș. a. Sunteți rugați a-l cere, dacă nu vi s'a trimis, dela redacție, dela biblioteca „N. Iorga” Drogheria C. Tăcut sau dela Librăria Universală.

Censurat: Censura presei Arad.

Tiparul Tipografiei „Concordia”, Arad.